

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidéken: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre 3.-	Negyedévre 3.60
Félévre 6.-	Félévre 7.-
Égész évre 12.-	Égész évre 14.-

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

Felolós szerkesztő és lapfőigazgató
KORBULY JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IX., Calvin-tér 8. szám alatt.
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apostrophok ára: egy sor 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A székely ember sorsa.

Budapest, június 21.

Az országgyűlésben halljuk, a hírlapokban olvassuk, hogy szomorú a székely ember sorsa, nagyon szomorú. Az országgyűlésen időközönként hol Győrffy Gyulától hallunk hatalmas szót a székelyek megmentésére, hol Molnár Józsiás kerseri el a székelység jogos panaszait. A királyhágon tuli lapok napról napra megírják, hogy az oláhgyűrű által körülvevett székelység pusztul vagyonban és emberben. És mikor ez csakugyan mind így van, akkor fájdalommal konstatáljuk, hogy ha a székelyek érdekében történik is valami, az mind kevés az ő megmentésükre. Aki a kárpátjai nép megmentésére oly nemes és sikeres akciót indított, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, egyik program-pontjával tüzte ugyan ki a székelység felsegítését is, de földművelési érdekeink legelső gondozója sem rendelkezik annyi anyagi erővel, amennyi a székelység megmentésére elegendő volna. Pedig székelytestvéreinket elveszni hagyni nem szabad. Akik egykor szabadságunknak, közös magyar nemzetiségünknek hőskarú védői voltak, azokat nem szabad elpusztulni hagyni az oláh, a szász férgek szipolyozása alatt. Pedig ha mihamar nem lesz segítség, el fognak pusztulni, mert már ma is úgy áll a dolog, hogy a székely nem találja otthonát Székelyországban, de a koldusbottal kezében vándorol Romániába

s akinek még van utravalója, az az Océánon túl Amerikába.

Legutóbb az a hír járta be a lapokat, hogy a román kormány erélyes lépéseket tett a romániai székelybevándorlás megakadályozására. Nem annyira a bevándorlás megakadályozására, hanem arra, hogy székely ember ne kaphasson kenyérkereső munkát Oláhország földjén. Eddig ugyanis így, a nagy mezei munka idején a székelység egy része vállára vetette a kaszát, elment a románföldre, learatta meglehetősen konvencióért a román gazda buzáját s keresményének megtakarított részével sietett vissza hazájába. Ezt akarja most a román kormány megakadályozni, nem pedig azt, hogy például a székely leányok ne özönljenek Romániába s azért intézkedett úgy, hogy az aratási munkák végzésére katonai munkaerőt bocsájt a román gazdák rendelkezésére. Kétségtelen, hogy ez újabb csapás, újabb veszedelem a székelységre nézve. Mert ez az intézkedés nem azok ellen irányul, akik itthagya hazájukat örökre, elvesztik magyarságukat s románokká lesznek, hanem azok ellen, akik dolgozni kénytelenek ugyan távol idegenben, de azért haza hozza őket hazasíró lelkük s ha kérges tenyerük munkáját bérbeadják is, de nem magyarságuk.

A román kormány ezt az intézkedését a román munkás és középosztálynak a szorgalmas székelység elleni fanatikus gyűlölete hozta létre. De hát, vetjük fel a kérdést, miért is megy a székely ember

dologra Romániába? Hát abban a bérce hazában, az erdők koszoruzta földön, ahol zugó patakok öntözik meg a termő völgyeket, nem akad annyi munka, amennyivel mindennapi kenyerét megkereshetné? Hát igenis, akadni, akadna, de itt ismét az a szomorú tény, hogy a székely munkást a felvidéki tót munkás szorítja ki saját otthonából. És ez nem csak olyan odavetett mondás, hanem megdöbbentő valóság. A marosvásárhelyi cukorgyárban például tót munkások dolgoznak. A botfalvi cukorgyárban magában 450 tót munkás van ez idő szerint alkalmazva, egyes földbirtokosok is tótokat hozatnak le aratásra s így van az, hogy a székely hazájában nem kap munkát, mert még az a kis száraz kenyeret is eleszik előle a tót testvérek.

És miért történik mindez? Hiszen a székely sokkal jobb munkaerő, mint a tót. A székelynek egynapi munkája többet ér, mint a tótnak két napi. Azért, mert a székelyben meg van az emberi önérték s minthogy kizsaroltatni hagyná, igavonóállattá aljasítani engedné magát, inkább a vándorbotot veszi a kezébe s megy más országba új hazát keresni.

Hogy ezen a dolgon segíteni kell, még pedig sürgősen, az kétségtelen. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi miniszterhez intézett memorandumában — ezen az elmérgesedett bajokon segitendő — egy *székelyföldi munkaközvetítő intézet felállítását* kérelmezi.

A MAGYARSÁG TÁRCÁJA

Az aranyhaju leány.

— A *Magyarság* eredeti tárcája. —

Írta: **Pakots József.**

Az öreg tiszteletes kint ült a tornácon. Vadszőlő futotta be a tornác oszlopait s a haragos zöld levelek között a napsugár elveszett, mielőtt még bearanyozhatta volna a tiszteletes ur öszes, ezüstfehér fejét.

Az öreg tiszteletes folyton bölintgatott a fejével s közben nagy füstfelhőket fújt a tajtépipájából. A fiát halgatta tudniillik. A fiát aki most jött meg az anglusoktól, ahol a tudományok mezejét tarlózta. Nagy élvezettel hallgatta az öreg a fia ékesszóló beszédjét s közben szeretettel simogatta a fejét. Hanem elkomorult azután, amikor a fiának boldog módra megnővesztett, hátullógó haját megpillantotta. A fehérség viseli ezt így, vélte a tiszteletes, de nem szólt.

A fiu bevégezte. A tiszteletes köhintett egyet-kettőt, aztán szólt:

— Hát eddig volt fiam. Hazajöttél, hogy fölcsereled apádat. Jól van. A parochia már várt rád, az emberek szintén. Az emberek, tudod, akik még ölükből hordtak téged, az apró gyer-

meket. Most várnak rád; mondják, csak te leszel a papjuk, senki más. A jó emberek . . .

A fiu utána mondta:

— A jó emberek . . .

— Látod, én is vártalak. Félttem, hogy későn találsz jönni. Nem akartam addig meghalni, míg nem beszélek veled. Most itt vagy. Hallgass meg!

A fiu betemette fejét a vadszőlő hús levelei közé és úgy hallgatta az apját.

— Tehát a parochia üres. A parochia, amelyen te is, én is, az apám is — a te nagyapád — fölnevekedett. Ez a mienk. Most tied lesz és én attól félek, hogy mégse lesz a tied. Nem.

A fiatal pap megrettenve nézett az apjára. Fájdalmas kérdés csillant meg a szemében, az öreg szánalommal folytatta:

— Te nem vagy az, aki mi voltunk: én is, az apám is. Te igenis sokat csüggtél a tudományok emlőin. A te fejed tele van világostrómló s világboldogító eszmékkel s ez sok az én kicsi aklomnak. Te nem vagy a bibliai pásztor, te apostol akarsz lenni. Ezeknek az egyszerű embereknek pedig nem kell apostol, hiszen ők hisznek. Pásztor kell ide, aki megértse az ő apró-cseprő bajaikat, résztvegyen igénytelen gondjaikban s megtalálja a szavak s a tettek orvosságát, amikor kell.

Szomorúan nézett maga elé az öreg, amíg beszélt. Sötét felhő borongott a homlokán s panaszosan mondta:

— Mi lesz az én hiveimből, fiam? Pásztor nélkül, vezető nélkül? Talán megpróbálnám, hogy rábeszéljelek, fordulj vissza arról az utról, amelyen megindultál. De nincs jogom hozzá. Én tudom, hogy a te utad szép, magasztos . . . De hát mi lesz az én aklomból, fiam?

Reszketett a tiszteletes hangja, a fiu elfordította a fejét.

— Hallgass rám, fiam! Lehet, sötétben látok, de én most nem tudok másképp. Nézz oda! Látod a falut, a sövénykerítéses udvarokat . . . A kerítést lám licium fonja körül, — ott az ut közepén a garados kut . . . Látod? Egyszerű minden, szegényes. De én benne leltem föl a lelkes gazdagságát, nekem minden volt. Neked? Semmi. Talán meg se látod. A te szemed más méretekhez szokott. De gyere innen, gyere! Lásd nagyobb méreteket.

A tiszteletes fölkel karosszékéből és megfogta a fia kezét. Végigmentek a tornácon s benyitottak a kertbe, mely a hegyoldalon feküdt. Nagy sötétpiros fejű georginák gunnyasztottak az ut szélén, mely fölfelé vitt a szőlőbe. Magasan, fent a hegy tetején oszlopos présház állott. Itt megállította a tiszteletes a fiát.

— Nézd fiam, ezek a nagyobb méretek. A kanyargós Maros völgye, mely elvesz ott a füzek alatt, azok a zöld és sárga táblák, melyek lefutnak a folyóig, az Isten áldásával terhelt kukorica- és buzaföldek. És itt, körülöttem, meletted minden, minden, ameddig csak ellát a sze-

Hát miért nem teremtik meg ezt az intézményt, melynek bizonyára meglenne a maga üdvös hatása, ha egyébben nem, abban, hogy a székely mezei munkások az aratási időtartamra a magyar Alföldre, a Tisza vidékére irányítottának, ahol a nyári s őszi mezei munkát sok helyen most is felvidéki tótok és a bulgáriai bulgárok végzik a buzavágástól kezdve a tengeri törésig.

A magyar államnak nem szabad tovább bekötött szemmel nézni a székelység pusztulását. Csak egy baj ez a sok égető közül, melyre e sorokban rámutattunk, de ezt mielőbb orvosolni kell. Nem ígérettel, de tettekkel, üdvös kormányintézkedésekkel, hisz a magyar nemzeti kormányának nem lehet fönségesebb feladata, mint megmenteni a veszélyben lévő magyart.

Budapest, június 21.

Állami tisztviselők mozgalma. Mint mikor a csendes tóba beledobnak egy követ s a tó hullámai egyszerre mind szélesebb körben megmozdulnak, olyan a mostani mozgalma az állami tisztviselőknek.

Bajaik, sérelmeik éveken át nyílt sebek voltak, anélkül, hogy orvoslásukat bárki is megkísérelte volna.

S most, hogy a *tordai* állami tisztviselők megindították az erélyesebb akciót, ime megmozdult az egész ország: most már remélni lehet, hogy a helyzet megváltozik és jobbra fordul.

Ahogy a mozgalom országsszerűt megindult, a *tordai* tisztviselők ismét egy újabb felhívást intéznek az ország valamennyi állami tisztviselőjéhez. A felhívásból két momentumot emelünk ki. Az egyik, amelyben a felhívás konstatálja, hogy a mozgalomhoz a tisztviselők minden rétege csatlakozott, törvényszéki elnökök, bírák, erdőmesterek, tanfelügyelők, pénzügyigazgatók.

A másik érdekes momentum a felhívásnak a tiltakozás a „Magyar Köztisztviselők Országos Szövetségének” akciója ellen. Ugyanis ez az egyesület hitelbank létesítését kívánta az államtól a tisztviselők részére, s egy milliót kér segélyadományul.

A felhívásban azt mondják a *tordai* tisztviselők, hogy ez olyan ellenakció lenne terveikre, amely ellen kénytelenek tiltakozni, mert nekik nem hitel és segély kell, hanem a törvényhozás által törvénybe iktatott javítása a helyzetnek. Végül összetartásra buzdítják kartársaikat.

A *Tordáról* kiindult mozgalom meleg visszhangra talált, mert az ország minden részéből olvassuk a kezdődő akciót.

Nagyenyed, Zilah, Szombathely, Gyula, Léva mind bejelentették csatlakozásukat.

Rimaszombat nem tartja elég célhoz vezetőnek a *tordai* mozgalomát, hanem átiratban tudatta a *tordaiakkal*, hogy szervezzenek országos tisztviselői kongresszust,

med, csupa élet, gazdagság mindenütt. Szegény emberek szegény gazdagsága. Verejtékcsopek gyümölcse. Erre imádkoztam én le mindennap az ég áldását.

A fiu szomorúan ingatta a fejét. És komoran szólt:

— Kicsi vagyok én ahhoz, apám. Nem tudok én fölemelkedni oda, hogy a földre írott gazdagságot táplálhassam a szívem vérével a sárguló könyvlapokra irt gazdagság köt le már engem.

— Fiam, nem mondom, hogy azt kell tenned, amit én tettem. De mi lesz ebből a népből pásztor nélkül?

A fiatal pap hallgatott. Amit hallott e pillanatban, ahhoz nem volt semmi köze a szívének. Az öreg papnak, az apjának igaza volt. A feje tele van még világboldogító eszmékkel, ezek foglalkoztatták most. Némi szegényérzet töltötte be a szívet csupán, mert szemrehányást érzett ki az apa beszédéből és ez fájt neki.

Rosszkedvűen bámult le a vidékre. Lent a paplak tornácán fehér fejkötő villant meg. Szélid, jószágos hang csendült föl, amely frissen hatott át az éles falusi levegőn.

— Hol vagytok, mit csináltok?

Az öreg tiszteletes volt. A fiát kereste, akit hogy tulesett az első anyai csókon és ölelésen, már magával cipelt az apa.

Az öreg tiszteletesné fűgén sietett fel a hegy-

melyet Budapesten ősszel tartának, De elvben ők is hozzájárulnak a tett lépésekhez.

A mozgalom tehát megindult, most már csak kitartás kell, és orvosolva lesz a magyar tisztviselők ügye.

A parlament szünete. A t. Ház, mint egy reggeli lap írja, június 28-án tartja a nyári vakáció előtt utolsó ülését. És ez ülésben elnapolják az országgyűlést szeptember elejéig, amikor a vármegyei pénztárakról szóló javaslat tárgyalásával kezdik meg a záró ciklus utolsó napjainak munkáját.

A vármegyei pénzügyi bizottság. A képviselőház közigazgatási bizottsága tegnap tárgyalta a vármegyei pénzügyi bizottságáról szóló törvényjavaslatot. Belicska előadó ismertette a javaslatot. Többen szólottak hozzá általánosságban. Gróf Tisza István óhajtott volna, hogy ne fejezzék be az általános tárgyalást, hanem pár napot adjanak, hogy tanulmányozni lehessen. Széll Kálmán miniszterelnök felszólalása után a bizottság általánosságban elfogadta a javaslatot. A részletes tárgyalást szombaton délután kezdik meg.

A ruthén nép.

— Levél a Szerkesztőhöz. —

Az ország északkeleti részében a ruthén nép már évtizedeken át olyan szegénységben, elhagyatottságban sanyalodik, hogy igazán nemzeti bűn lett volna e hazafias, a magyar hazához ragaszkodó népet ki nem ragadni az elpusztulás móló karmai közül. A földmivelésügyi miniszter Egánt küldötte ki kormánybiztosi minőségben a bajok orvoslására, ki ritka ügyességgel, szakavatottsággal emeli ki a népet a süllyedés örvényéből, hogy visszaadja a hazának. Egannak munkájában segítőtje lett volna Páris Frigyes, kit a földmivelésügyi miniszter a napokban állásától fölmentett.

Utjaik eltértek az irányt illetőleg, melybe ki-ki a maga akcióját terelte. Egan tüstént fölismerte a visszás állapotok további megszüntetésének egyedüli orvosságát. Minden jogosulatlan, gatlólag ható mellékkörülmények mellőzéseével ment a maga útján. Egyedül a ruthén nép érdekeit vette figyelembe.

Páris — mint önmaga írja — nyugodtabb, de nem szabadabb folyást akart biztosítani az egész működésnek. Azok a tekintetek befolyásolták őt, melyek a siker elérésének jó időre, de nem örökre — utját állják. Pedig csakis e melléktekintetek semmibevétele biztosíthatja az egész akciónak egyedüli üdvös, gyors eredményét.

Egan fölismerte azt a jelenséget, hogy bizony a ruthén földön a folyondár elősködik a törzsön. A folyondár sulya alatt összeomlik a törzs. Azután a növénynek nincs miből táplálkoznia. A ruthének hazájában a folyondár tovább élne, ha a törzs végenyészete indulna is, mivel e becsületes nép szerepét átvennék a beözönlő, pusztító idegen elemek, hazafiatlan tendenciákkal. Nem

oldalra. Valami aranyzóke fej mozgott mellette, egy mosolygó leányfej. A fiatal pap megkönnyebbültén sietett az anyja elé.

— Rossz ember, nem szég, hogy ennyire lefoglalod magunknak a fiukat — szólt az öreg asszony most és szemrehányón tekintett a tiszteletesre.

— No, no visszaadom, — felelte szomorú mosollyal az öreg, — tartsd magadnál, amig tudod.

— Mindig, mindig, ameddig élünk . . . Most már ő lesz a papunk. Ugy-e?

Az öreg tiszteletes sóhajva fordult félre. Valami igazítani valót talált egy szőlőtökén, azon babrált.

— Gyerünk!

Megindultak a paplak felé. A fiatal pap eddig még egy látszott észre sem vette azt a kis aranyzóke haju leányt, aki az anyja mellett szerényen meghúzódott. Csak akkor nézett rá megütközve, amikor a leány suttogó hangját hallotta meg, amint nagy titkon odaszólt az öreg papnak:

— Néni, olyan csuf a haja . . .

Csuf . . . A fiatal pap ijedten nyúl a hajához és kipirulva nézte a leányt. Hat nem tesszik neki az a hosszú megnövesztett, vállalt verdeső haj, mely olyan megszokott az angol theológusoknál? Ostoba kis falusi liba . . . vajjon ki lehet?

A kis lány is elpirult, pipacsörös lett az

hiszünk Páris tervének helyességében. Ezt a tervet siker nem koronázhatja, mert időszzerűtlenné vált. Ilyen helyen nem lehet érvényesíteni a lokozatosság politikáját. Ha ég a ház, gyors segítség van szükség: menteni, ami menthető. Lassu cselekvésnek nincs helye.

Egan rögtön tisztában volt azzal, hogy a ruthének házat, földjét, jószágát veszedelem fenyegeti. Az idegen, letelepedett elemek kis kölcsönökkel, az előre kikötött, ügyesen kifundált időszakokra való visszafizetéssel, mikor éppen a fizetésbeli kötelezettségének eleget tenni egyáltalán nem tud — oly hatalmat gyakoroltak a nép anyagi javai fölött, hogy abból bármelyik pillanatban a „törvény értelme szerint” kiforgathatták a tudatlan népet.

A ruthén nép közéletét az ilyen rákfenétől kell gondosan megőrizni, amire Egannak meg van a hivatása. Így nem fog előfordulni az az elszomorító tény, hogy a szegény nép egynéhány korona tartozása fejében évek múltán kénytelen egyetlen tehenét is odaadni az uzsorásnak, nehogy még a háza is újra kerüljön.

(Stl.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 21.

Nehezen kezdődik a mai ülés is, csak úgy háromnegyed 11 felé. Alig van 30 képviselő a t. Házban, ezek is a bekövetkező nyári vakáció gyönyöreiről beszélnek.

Háromnegyed tizenegyre végre Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv ellen nincs senkinek kifogása. Széll Kálmán miniszterelnök jelenti, hogy az osztrák kormánnyal és a külügyminiszterrel egyetemben három konzulátust ruháztak fel bíraskodási joggal. A jelentést kiadták az igazságügyi bizottságnak.

A napirend során, a *közigazgatás egyszerűsítéséről* szóló javaslat 4 §-ához Barta Ödön szól először. Nem helyesli a szakaszban azt a rendelkezést, hogy felülvizsgálati kérelemmel csak az érdekelt felek élhetnek. Ezt a szakaszt jobban kell precizizálni. Széll Kálmán miniszterelnök a szakasz változatlan elfogadását kérte, ami meg is történt. Az 5. 6. 7. §-nál nincs észrevétel. A 8 §-nál, mely azt tárgyalja, hogy a felülvizsgálati kérelem az ítélet végrehajtását rendszerint nem akadályozza, felszólal először Barta Ödön és a szakasz átdolgozását kéri. Polónyi Géza szerint a javaslat ott, ahol tisztán a közigazgatási kérdéseket érinti, ott szerencsés alkotás, de ahol a személyes szabadságot érinti, ott köz-

area. Felénken kapaszkodott az öreg papné kötényébe, szinte szepegett.

Az öreg papné valamit észrevett. Mosolyogva szólt a fiához:

— Igaz, te nem is ismered a kis Ninát? A jegyző urék kis lánya ő és az én jó gyermekem. Mindig ő olvasta föl nekünk a te leveleidet, mert a mi szemünk bizony már gyöngye. Nagy leány egészen, már tizenöt éves. Ugy bizony . . .

A kis Nina, az aranyzóke haju leány majd sirva fakadt e bemutatásra. Oka nem volt rá, hogy sirjon, de ki láthatna be egy ilyen kis leány szívébe? Félre huzta a parányi száját és mikor a fiatal pap feléje közeledett, hogy kezet nyújtson neki, se szó, se beszéd, — megszaladt.

— Oh, te kis vadóc, hát mi ez? — kiáltott utána a tiszteletes asszony — jössz vissza mindjárt?

— Hagyja édes anyám, — szólt a fiatal pap zavartan — úgy látszik fél tőlem . . .

— Dehogy is fél, fiam! Más itt a baj, tudom én. Na, na majd elvállik . . .

És mosolyogva nyitott be a tornácajtón.

Másnapra a fiatal pap levágatta a hosszú haját s az öreg tiszteletes a reggelinél titokban mosolyogva szólt oda a szerető hitestársának:

— Még jobban szeresd a Ninát most már anyjukom. Mert itthon marad a mi fiunk . . .

veszélyes. Már pedig ő a közszabadságot adminisztrációs kérdéseknek alá nem rendeli. Különösen ki kel a javaslat azon része ellen, mely a felelősséget elsőfokú ítélet végrehajtását is megengedi. Hát micsoda eljárás lenne az, hogy egy szolgabíró, vagy rendőrkapitány a megfélembezett határozatot egy később hozott határozattal végrehajthatja. Előállhatnak például olyan esetek, midőn a második forum felmenti a terheltet és ezt megelőzőleg mégis végrehajjták rajta az ítéletet. Óva inti az országgyűlést, hogy könnyelmű rendőri eljárással a közszabadságot ne veszélyeztesse.

Helyes! Helyes! — mondja az ellenzék.

Polónyi pedig azzal folytatja, hogy ha már most Budapesten egy rendőrfogalmazócska a főkapitány utasítására szabadságvesztésre ítélt egy polgárt s ez a főkapitány másodikfokú ítéletével szemben felülvizsgálati kérelemmel él s ennek dacára elcsukják, mi történik akkor, ha a felülvizsgálat kideríti, hogy a rendőri ítélet törvénybe ütközött. Ki ad elégtételt az ártatlanul meggyalázott polgárnak? Követeli (az ellenzék helyeslése közt), hogy a szabadságvesztést kimondó rendőri ítéletek ne legyenek végrehajthatók a felülvizsgálati kérelem elintézése előtt. Ez iránt módosítást nyújt be. (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy a rendőri bíraskodásnál is a nyilvánosságot és szóbeliséget akarja érvényesíteni. A felelősségek korlátozását is legszűkebb körre akarja szorítani. Azt is kijelentette már, hogy, ahol elzárásról van szó, ott két egybehangzó ítélet ellen is lesz felelősségnek helye. Egész javaslat intenciója az, hogy senki személyes szabadságában jogtalanul meg ne sértsék. Polónyi módosítását különben nem fogadja el ennél a szakasznál. Kéri Polónyit, hogy vonja vissza, mert ő annak másutt ugyis eleget szándékozott tenni. Barta Ödönnek válaszul, kijelenti a miniszterelnök, hogy az általa felvetett észme ellen nincs kifogása s azért hozzájárul ahhoz, hogy a közigazgatási ítélet végrehajthatósága tekintetében a szakasz adassék ki újabb megfontolás végett az igazságügyi bizottságnak, mely ezután már holnap terjessze be ebben a dologban jelentését. (Helyeslés.)

Polónyi Géza tudomásul veszi a miniszterelnök válaszáat, de a személyes szabadság kérdését nem miniszteri ígérekkel, de törvényvel kell biztosítani. Széll Kálmán miniszterelnök megmondta, hogy az egész közigazgatási rendőri bíraskodást új törvényvel fogják rendezni. Addig azonban bele kell illeszkedni a fentálló állapotok keretébe. Megmondta azt is, hogy Polónyi módosítását annak helyén meg fogja fontolni, de ehhez a szakaszhoz az egyáltalán nem tartozik. Polónyi Géza erre visszavonta indítványát, mire a Ház kimondta, hogy 8. §-t újabb tanulmányozás és holnapig leendő jelentéstétel céljából kiadja az igazságügyi bizottságnak.

A 9. §-nál ismét Barta Ödön a szakasz helyesbítéséhez szóló két módosítást is nyújt be. Az elsőt Széll Kálmán miniszterelnök elfogadja, a másodikat azonban nem. A 9. §-t a miniszterelnök javaslata szerint fogadták el.

A 10. §. az újrafelvételről intézkedik. Barta Ödönnek az ellen van kifogása, hogy a szakasz kimondja, hogy az újrafelvételre való tekintet nélkül az ítélet minden esetben végrehajtható és hogy újrafelvételnek csak egy esetben legyen helye. Ezen rendelkezések megváltoztatására két módosítást nyújt be.

Széll Kálmán a módosításokat nem fogadja el, hanem kéri a szakasz változatlan fentartását. Barta és a miniszterelnök ismételt felszólalása után a szakaszt változatlanul elfogadták.

A 11. 12. §-t változatlanul fogadták el, mire az elnök az ülést öt percre felfüggesztette.

Szünet után következett a javaslat második része, mely szól a rendőri büntető bíraskodásról.

A 13. §-nál, mely arról szól, hogy ideiglenesen — míg erről külön törvény nem rendelkezik — a rendőri bíraskodást mely hatóságok gyakorolják — felszólal Papp Elek. Módosítást nyújt be, hogy a rendezett tanácsú városokban a rendőri bíraskodást a polgármester vagy helyettese, törvényhatósági városokban a rendőrkapitány vagy helyettese gyakorolja.

Széll Kálmán miniszterelnök a szakasz változatlan fentartását kéri s a t. Ház így is határoz.

A 14. §-nál Széll Kálmán miniszterelnök javaslatára a Ház kimondja, hogy a szakasz Papp Elek módosításának figyelembevételével átalakítás végett utasítsák vissza a közigazgatási bizottságnak.

A 15. és 16. §-t változatlanul elfogadták. A 17. §-nál, mely a kritikus büntető parancsral foglalkozik, Széll Kálmán miniszterelnök módosítást nyújt be, hogy a büntető-parancs csak legfeljebb 30 korona bírság erejéig legyen kibocsájtatható. Barta Ödön kéri, hogy a 17. 18. és 19. §-ok együttesen tárgyalassanak. Széll Kálmán miniszterelnöknek ez ellen nincs kifogása.

S így a 18. és 19. §-hoz azokat a módosításokat nyújtja be, hogy a kézbesítő felolvasni és megmagyarázni tartozik a félnek a büntető parancs tartalmát s felvilágosítani azt arról, hogy ha abban meg nem nyugszik, akkor 15 nap alatt tárgyalást kérhet s ez a körülmény bejegyzendő a kézbesítési ívbé is.

Barta Ödön újból kifejti aggályait a büntető parancs ellen, majd foglalkozik Horánszky Nándor tegnapi felszólalásával s azt akarja bizonyítani, hogy az ellentétben volt a miniszterelnök magyarázataival.

Horánszky Nándor: Azt mondtam, hogy frázis az, ha azt mondják, hogy a népet e javaslattal rabláncra fűzik.

Barta Ödön kijelenti, hogy a javaslathoz még módosított alakjában sem járul hozzá. A szónok két óra után is folytatja beszédét a büntető parancs kézbesítésének bekövetkező hiányairól s arról, hogy a jegyzők nem terhelhetők meg a kézbesítéssel is. Végül azt bizonyítja, hogy a büntető parancs erkölestelenségre is vezet, mert a hatóság részéről egyes egyénnel szemben kedvezésnyújtásra ad alkalmat. Ellenindítványt nyújt be, hogy a javaslat 17., 18. és 19. szakasza egyszerűen töröltsék.

Az elnök az ülést fél háromkor zárta be.

KÜLFÖLD.

— A szerb király a cárnál. A szerb udvart kissé több botrány érte, mint amennyit még a balkáni értelemben is elbírhát egy udvar. Valahogy tehát a jól meghurcolt nevet reparálni kell. Most már a reparáció módja is ki van találva.

Sándor király a kormányával egyetértve azt az óhaját fejezte ki, hogy Draga királynővel szeretné a cárt meglátogatni. A cárné lebetegedése eddig utjába állott ennek a tervnek, de most már megjött a cári válasz. Novakovic pétervári szerbkövet ugyanis jelentette a szerb udvarnak, hogy a cár nagy örömmel fogja a királyi párt vendégül üdvözölni.

A szerb királyi pár ennélfogva valószínűleg szeptember első felében Oroszországba fog utazni. Utazásának bevallott célja az, hogy megköszönje a cárnak azt, hogy esküvőjén elvállalta a tanu tisztségét s a mellett a bevallott cél mellett elburkolva nagy politikai célok vezetnek a szerb királyt e látogatásra.

S a mi fő, rehabilitáció szinében fog feltűnni az a tény, hogy a cár fogadja a szerb királyi párt.

— A német hadsereg szaporítása. A császár beszédéből arra következtetnek Berlinben, hogy a hadsereget, amint a kelet-ázsiai csapatok vissza térnek, szaporítani

fogja. Még pedig úgy, hogy minden ezred, melynek eddig két zászlója volt, most még harmadik zászlóját is nyer. Ez az álló hadsereg létszámát 25,000 emberrel szaporítaná. Állítólag a császár kijelentette, hogy az olyan ezred tökéletlen, amelynek nincs harmadik zászlója. A hadseregnek az ilyen módon való szaporítása már a birodalmi gyűlés előtt meg fog történni és a birodalmi gyűlés már csak a befejezett tényt fogja konstataálni. Erdekes jelenség ez s jellemző a béke után óhajozó császárra. Mert a békét elérendő igazán alig van jobb expedienst, mint felemelni a hadsereg létszámát. Talán ez kell, hogy a békés hódítások érvényesüljenek, vagy a békés hódításokhoz is kell a katonaság?

— Török—olasz neheztelés. Ugy hisszük, az a konfliktus, mely Preverában kitörő félben volt, nem a véletlen műve. S hogy a porta nem igen jó szemmel nézi Olaszország egész balkáni politikáját. Az olasz külügyminiszteri expozé meg különösen fáj a portának. Mert az alban dolgokra tett megjegyzéseket olyan célzásoknak tekintette, melyek egyáltalán nem felelnek meg az ő nézetének.

A novibazári szandásokban előfordult zavargásokról az olasz külügyminiszter a porta szerint egész rémeseket mondott, melyek alig felelnek meg legtávolabbról is az igazságnak. A porta a római olasz nagykövetség előtt ki is fejezte rosszaló szemrehányását és arra utalt, hogy egymással békében élő és békében maradni akaró nagyhatalmaknak nem szabad egymásról így nyilatkozni. Ami a novibazári dolgokat illeti, ott csak az történt, hogy az előjáróval elégedetlen nép tüntetett, de mikor a lakosság elégtételt nyert a feljes nyugalom helyre állott. Tehát Olaszország, mikor ilyen híreket terjeszt, csak is célszerűen teszi. Szegény Albania, mennyien féltékenyek reá.

TÁVIRATOK.

Krüger nem békül.

Haaga, jun. 21. Krüger elnököt a németalföldi kormány rá akarja bírni, hogy a békekötésbe menjen bele. De Krüger elnök mind a mai napig nem akarja a békét elfogadni.

Kradvek, jun. 21. Kruitzinger Baroda mellett átlépte a csatavonalat s minden veszteség nélkül kelet felé vonult.

Meeting a háboru ellen.

London, jun. 21. Nagy meeting volt tegnap a Queens Hall-ban, melynek az volt a célja, hogy felszólítsák a kormányt, hogy hagyjon fel Dél-Afrikában az ellenségeskedéssel. A gyűlés rendben folyt le, rendezavarás nem történt.

Olasz csapatok hazatérése.

Nápoly, jun. 21. „Singapore” és „Washington” hajók tegnap indultak Takuba az ott levő olasz csapatok hazahozására.

A francia egyesületi törvény.

Páris, jun. 11. A senatus letárgyalta az egyesületi törvény 13. cikkét. Elvetett több módosítást, amely azt kívánta, hogy az egyesületeket rendelettel és ne törvényvel autorizálják. A miniszterelnök maga ellenezte a módosítványokat.

Kréta sorsa.

Páris, jun. 21. Valószínű, hogy György görög herceg Kréta biztosságát három esztendőre el fogja vállalni.

Beck táborszernagy Romániában.

Sinaja, június 21. Beck táborszernagy, a vezérkar főnöke, törzstisztjeivel Sinajába érkezett, és meleg fogadtatásra talált Károly román királynál. A román király a vezérkari főnök tiszteletére diszebedet adott, amelyen felköszöntőt is mondott. Hangsúlyozta az osztrák-magyar monarchia és a közte főnnálló mindjobban megerősödő barátságot, végül I. Ferenc Józsefet éltette.

VIDÉKI KÖZÉLET.

— **Lengyár Székelykeresztúron.** Az udvarhelymegyei iparfejlesztő bizottság — mint nekünk jelentik — ismét egy nagyszabású alkotással örökíti meg nevét. Székely-Keresztúron len-kikészítő-gyárat létesít, amelynek alapkövét június 11-én nagy ünnepélyességgel tették le. A len termeléssel és kikészítéssel kapcsolatos textilipar befogja hozni Keresztúr és vidéke lakosságának minden veszteségét, ha nem hagyják magára és illetve kioktatják a lenkezelés följött fontos és kényes munkájára. Okvetlenül szükséges azonban, hogy a vezető emberek fokozatosan len-fonó gépekről is gondoskodjanak, hogy a len egészen kész iparcikké válhasson a nép kezében, amelyek nyomoruságaitól meg kell végre valahára váltani.

— **Szeged és Szabadka versengése.** Szegedről írja tudósítónk: Nagy meglepetést keltett a városban, hogy Lobkovitz herceg hadtestparancsnok Szabadkához állítólag megkeresést intézett tüzérszázárnya felállítására végett. Meglepte a várostedologkülönösen azért, mert mindenekelőtt Szeged várta már évek óta a tüzér-üteget. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy 1881-ben Ő felsége elrendelte, hogy Szegeden helyezzenek el egy üteg tüzért. Szeged rögtön meg is kezdte a temesvári hadtestparancsnoksággal a tárgyalást. Ki is nézték a kaszárnya helyét, s csak abban akadt meg a tárgyalás, hogy a hadügyminiszter a kutvizet kifogásolta. Ekkor a dolog aludni kezdett, az akták isten tudja, hogy, elkallódtak, úgy hogy mikor 1899-ben újból sürgette Szeged a tárgyalások megkezdését, a hadtestparancsnokság kijelentette, hogy a hadtest nem kapta meg a kérdéses üteget és így nincs is kaszárnyára szükség. Most aztán, hogy ha Szabadka kapja meg a tüzéreket, azt fogják kutatni, hogy kinek a hanyagsága miatt esett el Szeged a tüzérektől. Persze kissé későn — eső után a köpönyeg.

— **Biharvármegye** tegnap kezdte meg Nagyváradon évnegyedes közgyűlését Beóthy László főispán elnöke alatt. Az első nap két nagyobb fontosságú tárgyat végeztek be. Az új elmebeteg kórház létesítésére vonatkozó választmányi előterjesztést elfogadták s kimondották hogy az e célra szükség s 600.000 koronát kölcsön vesznek. A községi munkásság alapok részére folyósított 10.000 korona államségélyért a földmívelésügyi miniszternek köszönetet mondtak. A gyűlést ma folytatták.

Ehezem . . .

— A kazánkovács esete. —

Budapest, június 21.

— Tisztelt képviselő urak! Én rák figyeljenek! — Szegény emberek dolga fontosabb, mint amit önök összehordanak. Én rajtam égbekiáltó igazságtalanság történt és senki sincsen, aki meghallgatna. Számos ezer munkástársammal együtt ehezem és hatszor utasítottak el, amikor munkát kerestem. Én kazánkovács vagyok.

A képviselőház karzatáról kiáltotta egy elke-seredett hang ezt a fentebbi orációt.

— Uraim, tisztelt képviselő urak!

Hogy olyan szokatlan helyet választott magának a panasza elmondására (hiszen a honatyák éppen akkor vitatták az ország dolgát), attól nagyon megijedtek a t. képviselő urak. Uram Isten, tán valami anarkista, szociálista, aki bombát pottyant a t. ház fejére.

Égszakadás, földindulás!

No de hála Isten, nem történt semmi. Legalább holmi baj, teszem bomba-robbanás. Hanem az esett meg, hogy azt a bolond kazánkovácsot, akinek egyszer kedve támadt ime szónokolni az országházában, no azt szépen lefűlték. És vitték is hamarosan a rendőrkapitányságra. Már hová is vihették volna máshová? Ott aztán — hiszen ez is csak természetes — a kapitány ur ötven korona pénzbírságra ítélte a jótorku kazánkovácsot.

No hogy itt vagyunk már! Vajmi nagy élvezet lehet abban, ha valaki büntethet. Pláne pénzbírságra. A rendőrkapitány urnak bizonyára nagyon jó álmái lehettek utána, hiszen olyan szép a rend, az igazságszolgáltatás. Csak az tudja ezt igazán, aki gyakorolja.

Aztán tessék elképzelni, mennyire elsápadtak a képviselő urak. No ezért az ijedelemért is megérdemel az a fickó, akarom mondani a kazánkovács egy kis büntetést.

Hát bizony furcsa egy eset. Jó lenne tán köz-

kérdést intézni a t. képviselő urakhoz, hogy ki mit érzett abban a pillanatban, mikor a bomba, azaz hogy a karzati szónoklat a nyakába zúdult? Sok érdekes felelet kerülne ki abból. Hanem már bizony azért a fejemet tenném egy rozsdás fületlen gomb ellenében, hogy egy érzés nem remegtette meg a t. képviselő urak szívét. Ez az érzés pedig a rémület, az iszonyodás és a szájalom érzése azoknak a szavaknak a jelentősége felett, amiket az a szerencsétlen kazánkovács zudított feljűk a nyomor eksztázisának egy ellenőrizetlen pillanatában.

— Ehezem! . . . kiáltotta az elke-seredett ember.

És megtöditotta:

— Ehezem . . . sok ezer munkástársammal együtt!

Oh, oh, t. képviselő urak, hát ugy-e nem ezektől a szavaktól lett ludbőrös a hátuk, ugy-e hogy a sápadtságot nem a nyomor kétségbe-esett felkiáltása festette az arcukra?

No hanem mindegy! Lám a rendőrkapitány még bő'cebb, derekabb volt önknel, hiszen ő, a csudába is, ötven korona pénzbírságra ítélte a szerepelni vágyó kazánkovácsot. Egy kazánkovácsot, aki éhezik . . . Ugyan miből fizethetné meg az? — kérdezhetnék önök. Miből? Isten ucsepe, bolond kérdés. Hát ki törődnek ezzel? Végtére is a rendőrkapitány urnak nem káptalan a feje, aminthogy önöknek sem az, ugy-e képviselő urak?

Attól pedig ezek után éppenséggel ne féljenek hogy akad még valamelyes bolond kazán vagy egyéb kovács, aki orációt óhajtana tartani önöknek az országházában. És attól se tartanak, hogy terjedni fog a szociálisták, vagy — Uram bocsá! — anarkizmus e jó példaadás után. Csak büntesse a rendőrkapitány ur továbbra is ötven koronára a szegény, éhező, szociálista hajlamu munkás embereket, oh, nem fog tovább burjánozni a szociálisták, s az elíteltben ez ítékezés mián nem fog elke-seredés támadni, amely aztán dühöngő, emberirtó vadakká formálná át a nyomor ez elesigázott alakjait. Oh, nem, nem! Ettől igazán nem kell félni. Ugy-e, hogy így van? Nos, mit szól ehhez az önök bölcsessége, amely megfeledezett ijedtében arról is, hogy az éhezőknek legalább erre a nagy napra juttasson enni-valót.

(+)

Mária Terézia emléke.

Cseklész, június 21.

Száz és egynéhány éve ágyudörgés között vonult be Cseklészre Mária Terézia az Eszterházy grófok kastélyába. Kürtharsogás fogadta az uralkodót s vége-hossza nem volt az ünnepeknek, miket a grófi család rendezett tiszfete-tére.

Ezt a napot, június 29-ét tiszfeteletben tartotta a grófi család a mai napig s az idén nagy ünneppel akarja az emlékezes napot megünnepelni.

Eszterházy Mihály és Károly grófok festői mulatságot fognak rendezni. A rendező bizottságba belevonták a pozsonyi társaságot is, mely teljes ambícióval dolgozik azon, hogy a mulatságot vonzóvá tegye a nagyközönség számára. A rendező bizottság élén Pálffy István gróf, Eszterházy Mihály gróf, Fekete Aladár báró és még sokan állanak. A mulatság művészi részét több kiváló budapesti és bécsi festő, szobrász, építész rendezi, így a többek között Zala György, Márk Lajos, Olgay Ferenc, Ajdukovic, Dick Arthur. Az épületek között, miket ez ünnepre emelnek lesz Monte-Carlo szerencse háza, a boldogság kikötője, amerikai vendéglő épület és több más ilyen érdekes dolog.

Az arisztokratia számos tagja Mária Terézia korabeli öltözetben vesz részt a mulatságon, amelyen lesz egy Mária Terézia korabeli lakodalmas ünnep. De legérdeke-sebb lesz az az esküvő, melyet a XVIII. század stílusában rendeznek ugyan, de egészen komoly és igazi esküvő lesz. A vőlegény egy urasági béres, a menyasszony egy csinos cseklési leány.

Azonkívül lesz mindenféle mulatság. Automobil-verseny, ügötő verseny, négyesfogatok versenye, bikaviadal, állatkert és még sok mindenféle, mit bőkezű mágnás és művészi szellem ki tud találni. Katona zenekar fog muzsikálni s azonkívül több budapesti cigány bandát hozatnak le.

A mulatság jövedelmét jótékony célra fogják fordítani.

NAPIHIREK.

Budapest, június 21.

— **(A német nagykövet a királynál.)** A német sajtó kiméletlen támadást intézett napokon át Eulenburg bécsi német nagykövet ellen, amiért a delegacionális tárgyalások alkalmával nem tartózkodott Bécsben, amikor is a harmas szövetség kérdését feszegették a delegációban. Ugy látszik, ezeknek a támadásoknak az eredménye az, hogy Eulenburg német nagykövet — mint Bécsből jelentik — tegnap délután hosszas kihallgatáson volt a királynál.

— **(Főiskolák tisztikara)** A közoktatásügyi miniszter két főiskolának, a budapesti műegyetemnek s a kolozsvári tudományegyetemnek jövő évre megválasztott tisztikarát megerősítette állásában. A budapesti műegyetem jövő évi rektora dr. Illosvay Lajos, a mérnöki s építészeti szakosztály dékánja Rados Gusztáv, a gépészmérnöki dékán Rejtő Sándor, az egyetemes és vegyészeti szakosztály dékánja pedig dr. Schmidt Sándor. A kolozsvári tudományegyetemen a jövő évre rektor lett dr. Lőte József, dr. Kiss Mór a jog és államtudományi kar dékánja, dr. Szabó Dénes az orvostudományi, dr. Böhm Károly a bölcsész-, nyelv- és történettudományi, dr. Apáthy István a mennyiség- és természettudományi kar dékánja; dr. Farkas Gyula lett a mennyiség- és természettudományi kar prodékánja, dr. Marschalkó Tamás pedig az orvostudományi kar jegyzője.

— **(Egy főur balesete.)** A Bécs melletti Mödlingben — mint onnan jelentik — súlyos baleset érte gróf Pejácsевич Julián királyi kamarást. A gróf hazafelé hajtatott s e közben a Mödling patak mentén kocsija összeütközött egy elektromos kocsival. A kocsit beleesett a Mödling patakba s a gróf, ki most töltötte be hatvannyolcadik esztendejét, súlyos sérüléseket szenvedett.

— **(A dán király a leányánál.)** Keresztély dán király — mint egy távirat jelenti — tegnap délelőtt Münchenből Gmundenbe utazott, leányának, a kumberlandi hercegnének a meglátogatására.

— **(Székely fiúk elhelyezése.)** A diógyőri vas- és acélgyárban ebben az évben több székely fiút fognak felvenni és államköltségen iparilag kiképezni. A kellően felszerelt folyamodványok augusztus hó 19-ig adandók be Mikó Árpád főispánhoz. Pályázhatnak marostordamegye területén illetőséggel bíró azon székely származású ifjak, kik a 14 évet betöltötték, de 16 événél nem idősebbek s legalább 6 elemi, vagy 2 közép osztályt végeztek.

— **(Kamer Mayer polgármester siremleke.)** Az egyesült főváros első polgármesterének, Kamer Mayer Károlynak siremleke Donáth szobrásznál elkészült s Matuska Alajos alpolgármester és Berzeviczy Albert át is vették a főváros nevében. Az elhunyt polgármester siremleke felállításához tegnap fogtak hozzá a kerepesi-uti temetőben, ahol ma reggel félhétkor Márkus főpolgármester és a polgármester özvegye jelenlétében kiemelték a koporsót és egy másik mellett levő sirba helyezték el addig, amíg az első helyen egy két személyre való sirbortot emelnek. Az emlékmű gúla alakú, rajta a polgármester sikerült mellszobra, az oszlop alján pedig női alak ül, a főváros krónikáját jelképezve, aki korszort tart a kezében. A siremleke ünnepélyes leplezése ősszel fog megörténi.

— **(Orosz látogatás Bulgáriában.)** A Vecserna Posta című szófiai lapnak jelentik Pétervárról, hogy orosz politikai körökben mint teljesen pozitív dolgot beszélnek, hogy jul us elején (az ó-naptár szerint) Mihajlovics Sándor orosz nagyherceg a-Rasztiszlav orosz nagy hadihajón Burgaszba jön látogatóba. Ezt a látogatást válasznak tekintik a görög és a román király abbáziai találkozására. — Egy másik szófiai távirat szerint Karavelov miniszterelnök lapja, a Preporec jelenti, hogy Mihajlovics Sándor orosz nagyherceg julius közepén Szófiába érkezik.

— **(Lónyay Elemér grófné betegsége.)** Egy párisi lap híradása szerint Lónyay Elemér grófné állapota néhány nap óta rosszabbra fordult s a grófné orvosi műtétet is kellett végrehajtani. A beteg emiatt nagyon elgyengült és sok időbe kerül, míg fölépül.

— **(Az új lovassági kard.)** A hadsereg huszárezredei közt kipróbálás céljából legközelebb nagyobb számban oszlanak ki az új minta szerint készült lovassági kardokból. Az eddigi kardok túlsúlyosak voltak s ezeket könnyebbekkel, célszerűbbekkel fogják helyettesíteni. Az új kard ugy szurásra, mint vágásra alkalmas lesz. Főképpen pengéje, ennek súlyelosztása különbözik az eddigi

étől. Markolata hosszabb, kezelhetőbb lesz, egy lapos támasztékkal a hüvelykujj számára. Kosara is nagyobb. Az új kard 10-14 dekagrammal könnyebb a réginél, kosár nélkül mintegy 4 centiméterrel hosszabb s pengéje (a legszélesebb helyen) 0.18 centiméterrel szélesebb. A próbák félesztendeig fognak tartani s az illetékes körök csak azután fognak dönteni.

— **(Egan Ede üdvözlése.)** Egan Edéhez, a ruthén-akció lelkes vezetőjéhez az *Egyetemi ifjak Szemere-társasága* az öt ért támadások alkalmával üdvözlő iratot intézett. Az üdvözlő irat egész terjedelmében itt adjuk:

Nagyságos borostyánkői Egan Ede urnak.

Budapest.

El nem mulaszthatjuk az alkalmat, hogy amidőn nagyságodat, aki lelkének minden erejét bámulatos erélyvel és kitartással áldozza egy igen fontos nemzeti célnak, méltatlan és alacsony támadások érik, megszólalunk és azok közé sorakozunk, kik szeretetük és elismerésük biztosításával buzdítják a további munkára. Szűkkörü szervezetünk határai között szavunk falán erőltet, de mert szívből fakad s az igazságnak megnyilatkozása és mert a közelmúltban tapasztaltuk, hogy mögöttünk a valódi magyar közvélemény hatalmas áll: jogosan remélhetjük, hogy nagyságod szívesen és lelkesen fogadja üdvözlőnk, miként mi felajánljuk!

Megvalljuk, hogy szorongó szívvel vártuk a Nagyságod ellen megindított utálatos hajszá eredményét. Örömmel tapasztaljuk: a körülmények megjavultak. Szébb és jobb jövő zálogát látjuk abban, hogy a kozmopolita hazátlan érdekekkel szemben igazat adtak a helyesen felfogott nemzeti főrekvésnek olyan helyen is, ahol még kevésbé ezelőtt legbiztosabb menhelyet talált a lényegéből kiforgatott hamis liberalizmus!

Rég idő óta talán ez az első eset, hogy a hatalom kezelői megértették és teljesítették a minden oldalról szorongatott magyar faj reményét és vágyait.

Nagyságodnak ortámadásokért elégtételt ember nem adhat. Fényes elégtételt csak az a fudat nyújthat, hogy sok ezer embert kiragadott a nyomorból és megmentett a hazának, míg másfelől hatalmas lökést adott annak a mozgalomnak, mely a hanyatló nemzeti érzés erősbítését áldozza! Megyen áldás munkáján! Budapest, 1901. jan. 19. A «Szemere» asztaltársaság megbízásából Kováts Lajos, Tóth Aladár, Förster Lajos.

— **(Amerikai magyarok zászlaja)** Az országos nemzeti szövetség ma délután igazgatósági ülést tartott. Az ülésen Balás Árpád elnök megemlékezett arról az áldozatkészségről, amelyet amerikai hazánkfiai a Vörösmarty-szobor létesítése érdekében adományokkal kifejtettek. Ennek a megindító áldozatkészségnek némi viszonzásul szolgálja az a nemzeti díszzászló, amelyet a szövetség az amerikai magyarságnak szánt. Az ülésen jelen volt *Kohányi* Tihámér amerikai magyar lapszerkesztő, aki az amerikai magyarok nevében köszönetet mond azért az ajándékért, amelyben a szövetség az amerikai magyarságot részesíteni akarja. Felszólalt még *Rákosi* Jenő is, aki azt ajánlotta, hogy adják át egy amerikai magyar egyesületnek, de írják meg, hogy ez a zászló egyesülettől egyesületre vándoroljon, minden évben más egyesület kezelje s ez az átadás évenként ünnepélyesen, a magyar hazáról való megemlékezés és lelkesítő beszédek kapcsán történjék. Így fog átmenni nemzedékről nemzedékre s ha ronggyá foszlott már, akkor is teljesíteni fogja szent hivatását.

— **(Őrült a bécsi Burgban.)** Bécsből jelentik, hogy Bécs Simmering nevű külvárosából egy jól öltözött 30 év körüli uriember tegnap a Hofburgba hajtatott. Az ugynevezett Schweizerhofban az őrt álló gárdistát megkérte, hogy vezesse rögtön a császárhoz.

Sürgős dologban járok és ő felsége vár reám — tette hozzá nagyobb nyomaték okául. A gardista látta, hogy valami szegény elmeháborodottal van dolga és bevitte az őrszobába, honnan azután elszállították a kórházba. A szegény ember nevét még nem tudják és csak annyit sikerült megállapítani, hogy Pozsonyból utazott Bécsbe.

— **(A székely vendégszeretet.)** Székelyudvarhelyről írják, hogy Beck vezérkari főnök, tábornagynak nevében Pernecky Jenő vezérkari őrnagy levelet intézett Beleg Pálhoz, a „Székelyudvarhely” című lap szerkesztőjéhez. A levél a következő:

„Nagyságos Uram! A „Székelyudvarhely” című hetilapnak a vezérkari utazásról szóló és a vezérkar főnökének, Beck Frigyes báró tábornagynak urnak fogadtatását ismertető két cikke ő Nagyméltóságára mély benyomást gya-

korolt. E fölötté szívélyes fogadtatásért a székelőföld hazafias érzelmű lakosságának ő Nagyméltósága ezton is legőszintébb köszönetét nyilvánítja, amiről van szerencsém Nagyságodat örömmel értesíteni. Legmélyebb tiszteletem nyilvánítása mellett vagyok Nagyságodnak, Csik-Szereda, 1901. évi június hó 18-ikán aláztatos szolgája, *Pernecky* Jenő, vezérkari őrnagy.”

— **(A nagyhatalmak népessége.)** Hat európai nagyhatalom: Németország, Ausztria-Magyarország, Anglia, Oroszország, Olaszország és Franciaország területén tartottak az utóbbi időben általános népszámlálást, amelyek eredményeiből érdekes és tanulságos statisztikát állított össze *Bertillon* francia statisztikus. Mindenekelőtt összehasonlítja a nagyhatalmak népességét most és egy félszázaddal ezelőtt. Az összehasonlításnál természetesen az illető államok mostani területét vette alapul. A statisztika szerint Ausztriának és Magyarországnak együtt 1850-ben 30,727,000 lakosa volt. 1900-ban 45,107,000 főre szaporodott. A szaporodás tehát 14,380,000. Félszázaddal ezelőtt Nyugat-Európában Franciaország volt a legnépesebb állam, mert Németország akkor még nem volt egyesítve. 1900-ban Franciaország már az utolsó előtti helyre került és nagyon valószínű, hogy nemsokára Olaszország is tul fogja szárnyalni. A szaporodás legnagyobb Németországban, azután következik Anglia, Ausztria-Magyarország, Olaszország és végül Franciaország.

— **(Vagdaldózó főhadnagy.)** A *Bozeni* katonai botrányról tegnap már hírt adtunk. Az eset óriási izgatottságot keltett Bozenben, ahol, mint jelentik, még ma is nagyon izgatott a lakosság. A tiszteket a vendéglőkől és a kávéházakból katonai őrzőjáratok kísérik haza. A dolog szóba került a bozeni községtanács ülésén is, ahol a polgármester Rápászky támadását a legnagyobb gonoszság és gyávaóság teltének mondotta. *Kimale* községtanácsos a polgármesterhez interpellációt intézett, amelyben panaszkodott, hogy az utcákat még most is katonai őrzőjáratok nyugtalanítják. Azt kérdezte a polgármestertől, mi-féle elégtételt kap egy polgár, akit a katonai őrt minden ok nélkül pangánéjával mellén és lágyékán megsebesített. A kaszárnya előtt ma délelőtt is nagy tüntetés volt, bár az újságok felhívják a népet, hogy tartózkodjék a zavargástól és ne reagáljon a katonai hatóságok okatlan intézkedéseire. Rápászky főhadnagy ma elutazott. A vasútra egy szakasz szuronyos katona kísérte ki, a vasúti kocsit pedig, amelybe beszállott, egy katona állott lövésre készen tartott fegyverrel.

— **(Találkozás egy hosszú életpálya után.)** A nagyenyedi Bethlen-kollégiumnak ama növendékei, akik 1861-ben és 1871-ben tettek érettségi vizsgálatot, az idén július 2-án találkozásra gyűlnek össze a kollégiumban. A találkozásról értesítettek minden volt növendékét. Az összejövetel alkalmával a program egyik legérdekesebb része lesz a beszámoló a harminc és negyven évi életpályáról. A találkozás rendezői, Elekes Károly és Fogarasi Albert kollégiumi tanárok, kéri egykori iskolatársaik, hogy röviden írják meg harminc vagy negyven évi pályájuk történetét és hozzák magukkal.

— **(Uniformis a Pieridák berkeiben.)** Átkozottul furcsa az a katonai szellem. Az ember egyéni szabadságára súlyos bilincset ver a csillogó uniformis és jaj annak a katonának, aki borjújában a marsall-bot mellett tán iróttolat és más egyéb világi szerszámokat mer hordani. Kiváltképp ha e szerszámok kissé megsorbitják tán a kardot. Különös eset hírt jelentik most *Bécsből*. A katonai becsületbíróság dr. *Schnitzler* Artur író, aki tartalékos ezredorvos, megfosztotta tiszti rangjától. Ez azért történt, mert dr. *Schnitzler* nemrég novellát írt, amelyet sértőnek találtak a tisztikarra. A becsületbíróóság ezenkívül még fölírta dr. *Schnitzler*nek azt is, hogy a kritikára, amely egy napilapban jelent meg és amelyben igen éles hangú kifakadások voltak ellene, mit sem válaszolt. A novella címe *Gusztli hadnagy és meséje* a következő: *Gusztli hadnagy* valamiképpen összekocant egy polgárral. A hadnagy kardot akar rántani, de a polgár lefogja. *Gusztli hadnagy* hazamegy és azon töprenkedik mit tegyen, mert ha ezrede megtudja a dolgot, neki le kell mondania a tiszti rangjáról. Hogy becsületét megmentse, golyót kellene agyába röpíteni. A végzet azonban szerencsésebb megoldást szán neki. A polgárt ugyanis szívveléltetés éri s ezzel a hadnagy kellemetlen esetének egyetlen tanuja meghal. *Gusztli hadnagy* nem is tesz semmit: a véletlen megmentette.

— **(Öngyilkos zsaroló katona.)** A tizenegyedik hadosztály tüzére zredében nagy visszaélésnek jöttek nyomára. Egy *Ványi* József nevű őrmester évek óta zsarolta a legénységet öt-tíz forintok erejéig és jaj volt annak a katonának, aki nem állott rendelkezésére az őrmester urnak a pénztárcájával. Pedig bizony a katonának nem sok a pénze. No ha nem volt pénze, hát annál több szekaturát, kínzást kellett elviselni *Ványi* őrmestertől. Most aztán rajtavesztett a lelketlen őrmester a csunya üzelmében. Egy *Remler* Ádám nevű káplár, akit már többször megszarolt, följelentette a kapitányának,

aki azonnal vizsgálatot indított. *Ványi* erre nagyon megijedt. Tudta, hogy nagyon szigorú lesz büntetése, lefokozák, hosszú esztendőkre becsukják. A büntetéstől való félelmében tehát mellbe lötte magát. Állapota nem veszélyes, valószínű, hogy nemsokára felgyógyul. Addig is szigorú vizsgálatot indítottak és erőlyesen gyűlik az adófokát. Mikor aztán begyógyul a sebe, itálni fognak fölötté.

— **(Budapest szemete.)** Kissé kényes dolog hozzá nyulni e tárgyhoz, mert az ember jobb érzése szinte gátolja az efféleről való írást. De mivel kezdik az állapotok azt a fokot elérni, mit már tarthatatlannak mondunk, nem is elég erős kifejezés, inkább mondjuk ki nyíltan az igazat. Jól tudja minden ember, hogy micsoda Budapest szemete. Az a társadalmi osztály, mely az elvetemültség adójából él, s éjszakánként úgy előzöni utcáinkat, hogy alig lehet tisztességes családnak az utcán menni. Szó sincs róla, mindig és minden nagyobb városban megvolt és megvan az az állapot, de ilyen mértékben és ilyen forgalmas utcákon, mint most, még soha. Hallatlan állapot, hogy a Népszínházzal szemben este 10 órakor, a körúton és Népszínház-utcán tájéknak valóságos korzót rendezzenek. Három színháznak a közönsége megy ott haza, s kénytelen túrni a szeméretlen és botrányos vásárt. Ugyanílyen az Opera környéke is, nem is említve az *Andrássy* utat. Hát ez már úzus akar lenni? Tovább megyünk, vajlon van-e tudomása a főkapitány urnak, hogy a *Margit*-szigeten, eddig a legszolidabb helyén a fővárosnak, esténként nyúzsognak e pillangókak? Kérdjük a főkapitány urat, hogy így kell ennek lennie? Nem lehetséges ezt megrendszabályozni? Hiszen a rendőrség megbünteti ötven koronára a szerencsétlen szocialistát, aki egy szót mert kiáltani a képviselőházban, ur asszonyokat fogat el fényes nappal nyílt utca során, a tüntető diákokat vagdalja, mint *Sallai* a szappant, csak éppen ott nem csinál semmit, ahol nagyon is elkelve egy kis szigor! A rendőrség tegyen valamit a közönség érdekében is, csináljon rendet és tisztítsa meg a nyílt utcákat az ilyen szeméttől. Vagy csak ott tud erőlyes lenni, ahol nincs szükség rá?

— **(Egy sikkasztó letartóztatása.)** *Rohrer* János, a *Zsolnay*-cég volt pénzbeszedője tavaly több ezer forintot sikkasztott, aztán külföldre szökött a szeretőjével. *Rohrer*, aki már postatiszt korában is sikkasztott s e miatt öt évet töltött az illavai fegyházban, titokban visszatért Budapestre s pénzközvetítő-irodát nyitott az *Izabella*-utcában egy másik szélhámossal, *Kovács* (Kohn) Sándorral. Társát a múlt héten letartóztatták csalásért s most *Rohrer*re került a sor. Tegnap átkísérték az ügyészség fogházába.

— **(Egy makacs adófizető halála.)** *Prágából* jelentik, hogy a cseh *Skalitzban* felháborító eset történt a minap. Egy földmivelő adóhátralék miatt ekzekválni akartak, a paraszt ellenszegült a végrehajtásnak s azzal fenyegetőzött, hogy mindenkit leszur a vasvillával, aki butorához mer nyulni. Az adóvégrehajtó nem tudott boldogulni s csendőrért küldött, de ezzel sem ért célt s végre öt csendőr vonult be a földmives lakásába. A paraszt még most sem engedett s az őrmester megparancsolta egy csendőrnek, hogy löjjön. A csendőr megtárgadta az engedelmességet, az őrmester egy másik csendőrnek adta ugyanezt a parancsot. Ez a csendőr engedelmeskedett és rálőtt a földmivelőre, aki veszedelmesen megsebesülve összerogyott. A földműves néhány perc múlva meghalt.

— **(Botrány egy színházban.)** *Berlinből* jelentik, hogy az ottani *Metropol*-színházban tegnap este óriási botrány volt. A színházban néhány nap óta birkózó-verseny folyik. A győztes számára tizenkétezer márká díj van kitűzve. Tegnap este *Hackenschmid* és *Pohl* birkózók egy óránál tovább voltak a színpadon anélkül, hogy még csak meg is moccentak volna. A közönség eleintén zugott, aztán tombolt s a botrány csakhamar akkora lett, hogy a rendőrök kénytelenek voltak néhány zajongót letartóztatni. A színház előtt is nagy tömeg csoportosult, amelyet a rendőrség oszlatott szét.

— **(A gyujtogató bodegás.)** *Lantay* Istvánnak, a *Berlinben* elcsipett gyujtogató bodegásnak elfogatásáról most bővebb részleteket adnak hírül. *Lantay*nek *Berlinben* élő bátyja, *Cellot* Ferenc ugyanis megírta levélben a húgának, hogy miképpen került kézre a szökevény. *Cellot* Ferenc három nappal ezelőtt észrevelte az utcán *Lantay* akinek külseje igen züllött volt. Ruhája szakadozott s még gallért sem viselt. Rögtön a rendőrségre ment, ahol jelentést tett. Megtudta, hogy *Lantay* már pár nappal előbb bekísérték a rendőrségre, de szabadon bocsátották, mert igazolta magát. Fölmutatott ugyanis egy munkakönyvet, amely *Kovács* György boltiszlaga nevére szólt. A berlini rendőrség természetesen nem tudta, hogy *Lantay* a szökevény előtt ellopta saját szolgájának a könyvét. Két detektívet adtak *Cellot* mellé, aki lesben állt ugyanazon helyen, ahol néhány órával előbb találkozott a sógorával. Nemsokára újra megjelent *Lantay* s a detektívek elfogták. A rendőrségen örültséget szimulált, de csakhamar megtört s töredelmesen megvallotta, hogy ő maga gyuj-

totta föl budapesti boltját s maga fosztotta ki a bolti pénzszekrényt. Azt is elmondta, hogy szokása előtt ellopja a felesége megtakarított pénzét. Sirva könyörgött a sógorának, hogy mentse meg, de hasztalan. Lantayt a napokban Budapestre szállítják.

— **(Háztulajdonos, aki a templomot rabolja.)**
Münchenben az egyik katolikus templom perselyeit, amiknek tartalmát koldusoknak szokták kiosztani, már hosszú idők óta kifosztogatta valaki. Egy templomszolga ébersége végre nyomra vezetett a titokzatos templomrabló személyét illetőleg. A perselyfosztogató nem volt más, mint egy gazdag müncheni háztulajdonos, aki most már börtönben várja jól megérdemelt büntetését.

— **(Gyilkos oláh tutajosok.)** Véres gyilkosság történt a Török-Becse alatt lévő Tiszaparton, ahol néhány hunyadmegyei oláh tutajos két halászlégényt valósggal lemészárolt. Az eset részleteiről tudósítónk a következőket írja:

Ardelán Juon, Korneu Tódor, Budityán Avram, Paskutiu György és Ruszu Tódor hunyadmegyei oláhok épületekkel megrakott tutajokat eresztettek le Zámból egy épülőfélben lévő malomhoz. A tutajosok jóval Török-Becse, alatt kötötték ki, hogy közelebb legyenek az épülethez ahová a fákat szállítani kellett. A Tiszapartnak az a része, ahol a tutajosok kikötöttek, az odaváló halászoknak szolgált halásztanyául. Ott szokták a halászok a hálójukat kivetni s most ebben akadályozva voltak. A halászok fölszólitották tehát a tutajosokat, hogy távozzanak, de azok rájuk sem hederítettek. E miatt verekedésre is került a dolog a halászok és tutajosok között. Az oláhok huzták a rövidebbet s kénytelenek voltak a tutajokat fölebb huzni. Később azonban a boszuszomjas oláh tutajosok meglesték a haza igyekező halászokat és közülük két halászlégényt, Csonka Bálintot és Zuczura Vendelt a szó szoros értelmében összevagdalták. A nagy lármát és segélykiáltásokat a halásztanyáról odafutottak az emberek, de akkor már az oláhok elmenekültek s a két áldozatot iszonyuan megcsontítva, haldokolva találták. A szerencsétlenek rövid kínlás után meghaltak. A gyilkosokat a csendőrség még aznap elfogta.

x 30.000 korona a Concordia sorsjegy főnyereménye. Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy a huzás 1901. június 25-én okvetlen megtartatik.

Felhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát, Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, »Adria«-szállóval szemben létező női-divat áruházára.

x Hölgyeim! Tessenek megtekinteni a Szent-Lőrinci porcellán-festőgyár városi raktárában, Teréz-körut 32. szám alatt naponta beérkezett újdonságokat. Szent-Lőrinci porcellán-gyár. Városi raktár: Budapest, VI., Teréz-körut 32. sz. Kuhinka István K. örököségi üvegyárának főképviseelője és egyedüli raktára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Fáy Szeréna Máté-Szalkán.** Korosi Béla szinigazgató megnyerte vendégszereplésre Fáy Szerénát, ki Máté-Szalkán meg is kezdte játékát. Tegnap az »Otthonban« lepett fel, s még a Vasgyárosban és a Cigányban fog vendégszerepleni.

* **Hoffmann meséi.** Offenbach bájos zenéjű operája visszakerült a Népszínházba az operából. Tegnap este került előadásra, a körülményekhez képest elég sikerrel. Hegyi Aranka hármas női szerepében nagy hatást ért el ismét.

* **Romantika.** Ez a címe a Pásztor József most megjelent könyvének, mely kilenc elbeszélést foglal magába. Romantika... Én Istenem, be furcsán hangzik már maga a puszta szó is ma, amikor a realizmus, materializmus és több mindenegyéb izmus üli diadalát, csak épenhogy a romantizmus van kiüzve a Pieridák berkeiből. Az ember szomorúan teszi le ezt a könyvet, tán könnyekkel a szívében, a lelkében és borongva kérdezi, vajjon miért is kellett a romantizmusnak kiviesnie a földön, mikor még vannak emberek, kiknek szívében szép virágai nőnek a romantikának, szépséges szép virágai, melyek illatoznak, pompáznak és — virágoznak. Pásztor József egyike azoknak a ritka boldog embereknek, akiket az alkotásuk elsősorban gyönyörködtet. Maga Pásztor József, azt hiszem, legjobban élvezi a maga munkájának gyönyörét. Nem fáradságos, gyötrelmes a gyönyör, mint annyi más alkotásnál, hol az agy kínzó munkája prostituálja a szív megnyilatkozását. A romantika poétája szívében aratja a virágait és maga ittasul meg az illatától.

A Pásztor József kilenc elbeszélése közül legjobban jellemzi a szerzőt a legelső novella, mely az első poéta életrekelését, születését rajzolja meg finom vonásokban, sok poézissal. Hasonló hang rezdül meg a Küzdelmek című elbeszélésében, az Emlékekben, az Ifjúság halálában. Mindenütt szubjektív az érzés és a hang, mely az elbeszélések tárgyán alapmotívum gyanánt átszövődik. Jórészt tehát nem is elbeszéléseket ír a szerző, mint inkább érzéshangulatokat fest, de sok mélységgel és erővel. Nem tartozunk azok közé, akik tanácsadással akarják befolyásolni a szerző működési irányát, a művészet a maga forrásából buzog, de úgy találjuk, hogy Pásztor József önmaga ellen vét, ha reflexiókban öli el a maga tehetségét. Keressen magának társadalmi problémákat és tehetségével igyekezzék a közérdekű tárgyak, kérdések örökké izgalmas világába törni, a tehetségét is fejlesztí vele és több elismerésre számíthat. Hogy pedig ehhez is van tehetsége, bizonyítja kötetének utolsó darabja, a Szerellem nélkül, amely öntudatos, komoly munka, bár igaz nem romantikus már, hanem — naturalisztikus. Pásztor József stílusa épen olyan finom, mint poézise és kötetét, mely a fővárosi könyvkereskedésekben kapható, szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

(P-ts.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Megszűnt sajtópör.** A Pol. Ért. jelenti: A mult év nyarán nagy port vert föl a szegedi »Közvélemény« azon közleménye, amelyben nyilvánossá lett az a rágalom, hogy Engel Lajos nyomdátulajdonos többek előtt hangoztatta volna, miszerint az Auer-gázizzófény részvénytársaság szabadalmának meghosszabbításáért és Magyarország területére való kiterjesztéséért 50.000 forinttal megvesztegette Vörös László kereskedelemügyi államtitkár. Vörös László nyugalmazott államtitkár ezért haladéktalanul megindította nyilvános rágalmazásért a pört úgy Engel Lajos, mint a Közvélemény felelős szerkesztője, Rostkowitz Arthur ellen. Engel Lajost a szegedi törvényszék bűnösnek mondta ki nyilvános rágalmazás és becsületsértés vétségében és súlyos pénzbüntetésre ítélte, ellenben Rostkowitz Arthur hírlapíró ellen megszüntette az eljárást, miután kiderült, hogy ő nem rágalmazott.

§ **Takács Zoltán bűnpöre.** Tegnap a tanuk kihallgatását Sajó rendőrkapitánynyal és Jeszenszky Gellért detektív felügyelővel kezdték meg. Ma folytatólagosan kihallgatták ismét Jeszenszkyt. Lenk elnök elsősorban az özvegy Korda Gergelyné mezőturi lakosnő házánál megtartott házkutatásról felvett jegyzőkönyvet olvastatta fel.

Ezután Kordánét kérdezte meg a házkutatásra vonatkozólag.

Kordáné beismerte, hogy úgy történt, amint meg van írva.

A sárospataki házkutatás jegyzőkönyvében foglaltakat Halász Szabó Sándor szintén megerősítette.

A tárgyalás folyik.

KÖZGAZDASÁG.

— **Kisiparosok szövetkezése a gyár-
ipar ellen.** A Turul-botrány felett még nem tértek napirendre a cipész-kisiparosok, akiket némely osztrák gyár szédelgéseit egyenesen lét-fentartásukban támadnak meg. A szegedi cipészek elhatározták, hogy az osztrák gyártmányu Turul-cipők dolgát nem engedik elaludni, hanem országosan szervezkednek ellene. E célból augusztus havában országos gyűlésre hívják egybe Magyarországon cipész-kisiparosait és megalakítják a cipész-kisiparosok országos szövetkezetét. Feliratot intéznek a kereskedelmi kormányhoz, hogy a cipőgyárosoknak, idegen települőknek nyújtandó anyagi támogatás helyett a kisiparosokat támogassa és tegye versenyképesse őket. Ezer és ezer magyar kisiparos-család megélhetéséről van szó, akiket az osztrák gyár-
ipar részben már megrontott, részben tönkretett.

— **Bank és a szociálisták.** Az orvosság jobb a fegyvernél, aki meg akar menteni valakit, az gyógyítja és nem pusztítja azt. Bár könnyebb ölni, mint életben tartani, de szebb és nemesebb dolog akármilyen pusztulásnak induló dolgot megmenteni az elvesztéstől, mint az örvénybe taszítani.

Ez adja meg a feleletet a szociálisták örökös nyitott sebének kérdésére. Mert kell, hogy legyen orvos, amelyik gyógyítja a szociálisták baját is. Mi az oka, hogy nem ismerjük? Talán mert eddig nem akartuk ismerni.

A hódmezővásárhelyi központi takarékpénztár egy cselekedete úgy tetszik előttünk, mintha megmutatta volna a helyes utat. Ugyanis az algyői vashidhoz vezető töltés munkálataira pályázat volt hirdetve. Szokásos dolog, hogy mikor ilyen munkáról van szó, a munkát végző munkásoknak nagy összeg kauciót kell letenniük. A hódmezővásárhelyi kubikosok is fel akarták a munkát vállalni, hiszen ez 300 kubikosnak ad 80 napi foglalkozást. De kauciót letenni nem tudtak. S a takarékpénztár ekkor azt a dicseretes kijelentést tette, hogy ő a kauciót leteszi a munkások helyett.

Ez már gyógyír, ez már segítsége a munkásoknak. Kenyeret adott pár száz munkásnak, megmentette attól, hogy a veszedelmes szociálisták végkép magához öljék a hódmezővásárhelyi, már ugyanis eléggé szociálista lelkű munkásembereket.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Külföldi változatlan jelentések befolyásolták ma piacunkat, melyet szilárd tendentia jellemzett. A malmok jó vételkedv mellett 28.000 mm. búzát vettek 5—7 1/2 fillérrel magasabb áron. A kínálat ma is jelentékeny volt. Budapestre érkezett f. hó 19. este 6 órától 20 este 6 óráig 11.800 mm. buza és 16.500 mm. tengeri.

A határidő-üzletben a Tisza mellől és a Bácskából kedvezőtlenebb híreket terjesztettek, ami természetesen szilárd hangulatot idézett elő.

Délben zárul:

októberi buza 8-18/19.
" rozs 6-90/92.
" zab 6-40/41.
" júliusi tengeri 5-44/45.
" tengeri 1902 májusra 5-18/19.

Készárúüzlet.

Buza elkelt:

Tiszavidéki 100 mm. 79 k. 100 mm. 7.85 k. 8.30 korona, 500 mm. 79 k. 8.25 Felső, 100 mm. 79 k. 8.30 korona, 100 mm. 7.85 k. 8.35 korona, 150 mm. 78 k. 8.17 1/2 korona, 2150 mm. 7.75 k. 8.22 1/2 korona, 100 mm. 7.75 k. 8.10 korona, 500 mm. 77 k. 8.25 korona, 150 mm. 74 k. 8.000 korona, 100 mm. 7.65 k. 8.20 korona, három hónapra.

Pestvidéki 100 mm. 77 k. 8.00 korona, 600 mm. 74 k. 7.72 1/2 korona, 300 mm. 73 k. 7.55 korona, 300 mm. 78 k. 200 mm. 7.67 k. 150 mm. 77 k. 8.10 korona, három hónapra.

Bajai 1710 mm. 7.35 k. 7.82 1/2 korona, három hónapra.

Veprováci 3000 mm. 7.48 k. 7.85 korona, három hónapra.

Bácskai 100 mm. 76 k. 8.10 korona, három hónapra.

Verbászi 4700 mm. 7.53 k. 8.15 korona, három hónapra.

Makói 2400 mm. 7.82 k. 2200 mm. 7.82 k. 8.37 1/2 korona, három hónapra.

H.-M.-Vásárhelyi 1700 mm. 78 k. 8.37 1/2 korona, három hónapra.

Szentes 4500 mm. 7.77 k. 8.38 1/2 korona, három hónapra.

Fehérmegyei 100 mm. 7.75 k. 8.30 korona, három hónapra.

Becskekeréki 2900 mm. 7.65 k. 8.02 1/2 korona, három hónapra.

Tengeri 100 mm. 5.37 1/2 korona, pp.

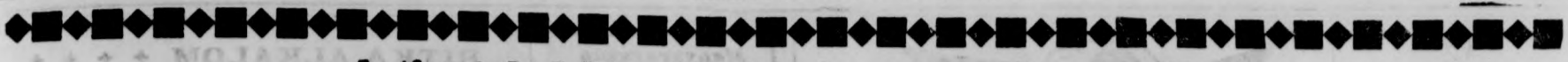
Rozs 800 mm. 7.27 1/2 korona, pp. 500 mm. 7.50 korona, kp. ab. hajó.

Értéktőzsde.

Az előtőzsde gyenge irányzattal nyílt meg, később bécsi vételre forgalomra került értékek megszilárdultak. A zárlat nyugodt maradt.

Megnyitáskor jegyeznek:

Osztrák hitelrészvény	—	664.—	—
Magyar hitelrészvény	—	668.—	—
Korona járadék	—	92.75	—
Jelzálog hitelbank	—	448.—	—
Rimamurányi	—	478.50	—
Leszámítolóbank	—	426.—	—
Államvasut	—	663.25	—
Déli vasut	—	103.—	—
Városi villamos	—	298.50	—
Közuti villamos	—	590.—	—

A tisztelt hölgyközönség szives figyelmébe

ajánljuk óriási áruházunkat, melyben most bámulatos olcsó árakért kaphatók a legújabb divatu női ruhák és felöltők.

Elegáns bálruha ————— 10-15 frtig	Elegáns utcai szövét ruhák ——— 10 frttól felj.	Ugyanaz dus aranydíszszel ——— 5-50 forint
Francia selyem batisztruha ——— 8-12 .	Elegáns női paletot ————— 12-16 frtig	Serpentin-aljak szövétből ——— 3-50 frt. felj.
Elegáns selyem moiré ruha arany díszszel 25-30 .	Serpenti köpeny ————— 14 frt	Selyem-aljak ————— 7 frt és felj.
Alkalmas pongis ruha ————— 15-20 .	Porköpeny finom liszterből ——— 4-50 frt	Dupla széles ruhakelmék méterenkint 25 krtól feljebb.
Valódi angol szövét ruha ——— 15-30 .	Tiszta selyem blous remek szinek — 4-50 frt	Francia batisztkok 36, 46, 60 kr., a legújabb színekben.
		Gyászruhakelmék dupla széles 35, 45, 60, 75 kr és 1 frt.

Nagyban és kicsinyben.

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek.

Herczeg és Horvát

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám alatt. Adria-szállóval szemben.

SZINHÁZAK.

Szombat, 1901. június 22.

NÉPSZINHÁZ.	KISFALUDY-SZINHÁZ.
Milliók a hó alatt.	N a n i.
Kezdeté fél 8 órakor.	Kezdeté fél 8 órakor.
VIGSZINHÁZ.	Uránia-Színház.
Csak párosan.	A föld körül.
Kezdeté fél 8 órakor.	Kezdeté fél 8 órakor.

Látszerész és fényképező cikkek

HATSCHÉK MIKSA (ki 47 évig volt a Váci-utca) most IV. ker., **Eskü-ut 5. sz. a. Clo-tild-palotába, a Belvárosi kávéház** mellé tette át üzlethelyiségét. Szemüveg v. orrszorító 1 frttól; ugyanezek jegcából 5 frttól feljebb, kitüntetett látások 4 frttól feljebb. Műszerek nagy választékban. Fényképező-gépek 75 kr., illetőleg 3 frttól feljebb. Fényképek főleg jelmezképek és arcképek.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal alanti céghez.

Ajánlja kizárólag saját gyártmányú sérvkötőt, háskötőt, egyeneslábú, suspensióriumot, valamint az összes betegápoláshoz szükséges kötszereit. Készít minden testeknek Orthopedfűzőket, mellbákat és kezeket és minden e szakmába vágó kötszereket. Hivatkozom arra, hogy számos éven át a külföldön, kórházakban, mint sebészeti kötszerész dolgoztam és munkám a legelső tanároknál a legjobbnak bizonyult. Sérvkötő megrendelésnél kérem a test körméretét és hogy jobb, bal vagy kétoldalu sérvkötő szükséges. Ára egy oldalra 4 frttól 6 frtig, két oldalra 8 frttól 10 frtig. Kizárólag egyedüli főraktár valódi francia és angol gummi és halhólyag különlegeségeiben, tuczatja 120 krtól 6 frtig. Párisi óv-spongya Safel-Sponges, tuczatja 4 frttól 6 frtig. Pessarium oclusivum méhcső, hölgyeknek nélkülözhetlen, darabja 1.50 frt. Megrendeléseket pontosan eszközöl a legnagyobb discretió mellett.

RADVANYIL.
sebészeti kötszer-gyáros
Budapest, VII., Erzsébet-körut 36.
Kérjen mindenki ingyen árjegyzéket.

BUTOR

készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban

Fuchs Bódognál

Budapest, József-körut 26. sz.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rendkívül olcsó

a Szt.-Lőrinci Porcellán **fest.** Gyár.

Városi raktár:

Teréz-körut 32. szám.

Finom festés. 6 szem. 26 drb.	Elegáns, finom festés.
Étkező készlet, finom — frt 6.50	Thea-készlet, elegáns, 6 szem. frt 3.75
finom festés, arany szegély « 8.50	ugyanaz 12 személyre — « 7.—
rococo diszes fest., dus arany. « 10.50	rococo diszes fest., dus arany.
	6 személyre — — — — « 4.75
Complet 12 személyre.	ugyanaz 12 személyre — « 8.—
Étkező készlet, fin. fest. arany: frt 18.—	Kávé-készlet, finom, 6 szem. « 2.50
diszes rococo fest., dus arany: « 21.—	csavart diszes. fin. 6 « « 4.—
Modera. Újdonság! Elegáns.	Mocca-készlet platauval — « 5.50
Étkező barok ibolyavirág dus	Csiszolt finom üvegkészlet
arany. 6 személyre — frt 14.—	6 személyre — — — — « 9.50
ugyanaz 12 személyre — « 25.—	csillagvésett — — — — « 12.50
remek étkező minden minta	Függő-lámpák, majolika 5 frt-
nélkül, finom porcellán,	tól feljebb.
szép fazon, dus aranyo-	35 cm. ernyő átmérő — — « 9.—
zással 6 személyre — — « 16.—	40 cm. « « — « 15.—
ugyanaz — — — — « 28.—	

Vidéki megrendelésnél

kérjük a minta színezetét és virágját megnevezni.

Csomagolás ingyen!

Sándor gyere haza

minden meg van bocsájtvá, nem bántlak, dacára, hogy elkövetted azt a könnyelműséget, hogy másutt vásároltál cipőt, holott tudnod kellene, hogy Agulár mily előnyöket biztosít, minden cipőért 1 évig jótáll, ingyen ad egy tégely gázik-művészt, mely me akadályozza a bőr repedését. Nem tetsző cipőket visszavesz és a pénzt visszaadja. Vidékre minden csomagot portómentesen küld és csak 30 kr. számít. Ingyen ad képes árjegyzéket, melyeknek pedig elég, ha papírlapra harisnyába állva a lábtalpot lerajzolod, remélem belátod hiúsádat.

Férfi vixbőr sima cipő, erős	3.—	Női zergebőr cugos v. tűzős	3.—
Férfi vixbetétes, finom kiv.	3.20	Divatos barna tűzős cipő	3.—
Elegáns vix tűzőscipő	3.40	Zergebőr gombos, elegáns	3.50
Divatos barna bagarin tűzős	3.80	Selyem-laszú, cugos	2.60
Elegáns szalonlak tűzős	4.—	Félcipő, barna vagy fekete	2.40
Párisi divat box-calw. feltűnő elegáns tűzős v. gombos	4.50	Párisi divat box-calw, tűzős v. gombos, feltűnő eleg.	4.—

Agulár Dávid fia Budapest, Deák tér 6. Király-utca sarok.

Vegyszerek, gyógy-árak, kötszerek, pipere-és illatszerek, ajánlható legjobb bevásárlási forrása

KARTSCHMAROFF A.
szerelesen drogeria
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 33. sz.

Butorozott
udvari szoba, külön bejárattal első emeleten Népszínház és Technologia közelében kiadó. VIII., Népszínház-utca 18., I em. 16. ajtó.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Budapest, IV., Keoske-méti-utca 6. sz. I. em., ajánlják dusan felszerelt raktáraikat, sajátkészítményű fa- és kárpitos munkákban.

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zene-kapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frttól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a cimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utóélet-hetetlen találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartósá-gért kezeséget vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca
16. szám.

Árjegyzékét bérmentve küld.

Csillárok

égszesz- és villamvilági-
ásra egy jelentékeny gyá-
ri raktár átvétele követ-
keztében mélyen leszállí-
tott árakon eladó.

Faragó Ferencz
Andrássy-ut 46. Gyár-
ta sarok. Ugyanott sze-
relések is olcsón fogad-
tatnak el.

Egyházi szerek,

lobogók, képek és könyvek
legelőbbin kaphatók:
Szilts és társánál,
Budapest, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

Lószőrmatracz

8 részű 15 kg. súlyban
szőrméből 14 forintért
kapható, míg a készlet tart.
Budapest, IV. ker.
Ferenc-körút 36. sz.
származásnál.

VARGA PÁL

cimbalom-gyártónál meg-
jelent „Cimbalom-isko-
lá-ból tanító segélye nél-
kül megtanulhat bárki
cimbalmozni.

Képes árjegyzék 000
0000 zék ingyen.

BUDAPEST,
VIII. kerület, Rökk Szilárd-
utca 3. szám.

Ugyes női ruhavar-
rónó házhoz keres-
tetik. Cim a kiadó-
hivatalban.

Lakás kerestetik

első emeleten, mely két
kisebb egymásba nyíló és
egy-egy nagyobb külön be-
járati udvari szoba is le-
het, előszoba és konyhá-
val. — Ajánlatok ár meg-
jelölése mellett „LAKÁS”
címen e lap kiadóhivata-
lába kéretnek.

Gazdatiszt

jelenleg 2000 holdas bir-
tekben alkalmazva, helyét
váltogatni óhajtja. Igényei
legszerűsebbek. Címe:
Burg L. Síma, Szatmár.

Külföld,

széki székely konyha.
Ebéd, vacsora 20 forint-
ért, a Péteris szálloda
teraszán. Üzemeltető,
Burg L. Síma.

**A „Magyar Orvosi műszertár”
orthopaediai műintézetében
BUDAPEST,**

Kerepesi-ut 32/a. sz. alatt
(Rókus kórházzal szemben.)

SÉRVKÖTŐK.

Egyoldalu: 3, 4, 5, 6 frtért.
Kétoldalu: 6, 8, 10, 12 frtért
a legkitűnőbb kivitelben kapha-
tók. Műlábak, műkezek, mű-
füzők ferdénnyelteknek,
egyenestartók, haskötők,
görcsérharisnyák stb. stb.,
mérték szerint jóállással ké-
szítettek.

A betegápoláshoz szükséges ösz-
szes cikkek, valódi francia óvr
szer-különlegességek nagy vá-
lasztékban és jutányos árak
mellett kaphatók.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Zárt árjegyzékét ingyen és bérmentve küld
a vállalat.

Magyar királyi államvasutak.

72616/901. számhoz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósá-
ga az 1902. évi január hó 1-től 1904. év
végéig szükséges ráspolyok és reszelők szál-
litására nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen ráspolyok és reszelők szállítására a
magyar kir. államvasutaknál érvényben levő
122,291,96. számú általános és a 114,022,92.
számú reszelők és ráspolyokra vonatkozó kü-
lönleges szállítási feltételek, a rajzok és min-
tak mérvadók és kötelezők.

Az említett feltételek, szabványrajzok és
határozmányok, valamint az ajánlati űrlapok
az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési
(AIII.) szakosztályánál, Budapest, Andrássy-ut
73. szám, II-ik emelet 43. ajtó, a minták pe-
dig a budapest-józsefvárosi állomáson levő
központi szertárban, a pályázati határidőig
naponként a hivatalos órák alatt megtekin-
thetők, különben pedig a feltételek és rajzok
az igazgatóság nyomtatvány-, illetve tervta-
rából, a megszabott árak lefizetése mellett;
a pályázati részletes feltételek és az ajánlati
űrlap 1—1 példánya pedig az igazgatóság
anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál
díjtalanul megszerezhetők.

A pályázati felhívás teljes szövege és az
ajánlati űrlap ezenkívül valamennyi vidéken
székelő üzletvezetőségénél is megtekinthetők.

Minden ajánlattevőről feltételeztetik, hogy
a pályázati és szállítási feltételeket szabvány-
rajzokat és mintákat jól ismeri és kötelezők-
nek elfogadja.

Az ajánlat kizárólag e célra készült és az
igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szak-
osztályánál 1—1 példányban ingyen kapható
űrlapon állítandó ki. — Ugyanott megtudha-
tók a szállításra vonatkozó közelebbi módo-
zatok is.

A lepecsételt, aláírt és kellő bélyeggel el-
látott ajánlatok a magyar kir. államvasutak
igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési
(AIII.) szakosztályához címezve, legkésőbb
1901. évi július 17-én délelőtt 12 óráig be-
küldendők illetve ott átadandók és ezek bor-
ítékára világosan rávezetendő: „Ajánlat
72,616/901. számhoz ráspolyok és reszelők
szállítására.”

Az ajánlott tárgyak értékének 5 százaléka
készpénzben vagy állami letétekre alkalmas
értékpapirokban bánatpénzkepen legkésőbb
1901. évi július 16-án déli 12 óráig a ma-
gyar kir. államvasutak főpénztáránál le-
teendő.

Nyertes szállító ezen bánatpénzt 10 száza-
lék óvadékra tartozik kiegészíteni.

A bánatpénz letétele az ajánlatban ugyan
felemlítendő, a letett bánatpénzről szóló le-
tési jegy azonban nem csatolandó az aján-
lathoz.

Budapest, 1901. évi május hóban.

Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyarország
leghírnevebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a

Bihszádi

gyógyit mint a
drága Selters. A

Sztojhai

azonos a Karls-
badival.

Érlelők: Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.

RITKA ALKALOM

OTTHON

OTTHON

Az «Otthon» remek képeket, elbeszéléseket stb.
fogal magában. Határozottan állítjuk, hogy min-
denki, ki ezen művet meghozatja, rendkívül meg-
lesz elégedve.

Két teljes kötet (12 füzet) «Otthon» 98 és 1899.
éviolyam fényes díszkötésben kötve 8 forint
bolti ár helyett 2 frt 80 kr.

Megrendelhető a Magyarországi kiadóhivatalában.

Huzás már kedden!

Huzás visszavonhatlanul 1901 június 25.	Főnyeremény 30.000 korona ért.
--	---

Concordia-sorsjegyek 1 koronáért
minden váltóüzletben és do-
hánytőzsdében kapható.

Legszébb alkalmi
ajándék! **Kedvezmény** Gyönyörű
kivitel!

MAGYARSÁG előfizetőinek.

A ki a „MAGYARSÁG” kiadóhivatalába
egy fényképet küld,

5 forintért kap egy életnagyságu
gyönyörű kivitelű **platin-arcképet** pompás kartonon,
50 cm. szélességben és 65 cm. magasságban.

**Vidékre, csomagolással és díjmentes
szállítással 5 frt 60 kr.**

Megrendelésnél az összeg fele kiadóhivatalunkba előre
beküldendő, a másik fele utánvétellel (Budapestben az
átvételnél) lesz kiegyenlített.

Feltűnő
olcsóság! **MAGYARSÁG** Legalkalmasabb
meglepetés!

Kiadóhivatala

Budapest, IX., Calvin-tér 8. szám alatt.